

I mit første Foredrag udtalte jeg, at jeg mente, vi ikke havde Raad til baade at faa en veludrustet Hær og en Fæstning. Dette Ord blev taget op i Dag af det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Deuntzer), og jeg tror, at dette Ord har sin Sandhed, og dets Sandhed er ogsaa bevist ved, hvad der tidligere er sket her i Landet. I 1894, da vi fik Tillæget til Hærloven, indskrænkedes netop Antallet af Fodfolk under Hensyn til, at man maatte udvide Artilleriet, og under Hensyn til Fæstningen. Det var alene Grunden, saa vidt jeg kunde forstaa og har forstaaet de Forhandlinger, som da fandt Sted, til, at vi indskrænkede Fodfolket til en aarlig Indkaldelse af 4,800 Mand, fordelte paa de 10 Batailloner. Man gjorde det, fordi man den Gang gik ud fra den samme Grundsætning som den, jeg fastslog forleden, at vi ikke havde Raad til baade at faa en veludviklet Hær og en Fæstning. Det samme Forhold er gældende endnu, og Tiderne ere heller ikke i Øjeblikket saa gode, at vi relativt skulde faa Raad til at ofre mere end tidligere. Naar jeg saa spørger mig selv: Hvilket er det vigtigste for det Formaal, som vi alle ere enedes om, nemlig Opretholdelsen af Neutraliteten, maa jeg sige: Det er Hæren, ubetinget! Det er Hæren, vi skulde bruge, den kan bruges i alle Tilfælde, den kan man føre omkring til de Steder, hvor Neutraliteten kræver dens Tilstedeværelse. Det er Hæren, vi maa holde paa, og naar det er Tilfældet, mener jeg, man maa gøre det Skridt, som skal gøres, og som det glæder mig, at den højtærede Minister har stillet Forslag om, i øvrig i Tilslutning til Flertallet i Forsvarskommissionen.

Der er, efter mit Skøn, 2 Krav, som vi maa se at opfylde, naar vi ville have vort Formaal fyldestgjort, nemlig Neutralitetens Opretholdelse. Det ene er at umuliggøre et Bombardement af København. Det umuliggøres ved Søbefæstningens Forbedring og Udvidelse. Der er en Talemaade, som er bleven staaende for Tiden, og som anvendes, naar der er Tale om vort Forsvarsvæsens Ordning, og det er den, at det er forkert at anlægge, forbedre og udvide en Søbefæstning, men ikke tage Landbefæstningen med, thi det er kun en halv Fæstning, det er en Fæstning, der er hul i Ryggen osv., og det er forkasteligt at anlægge en saadan Fæstning. Det er kun en Talemaade. Den kan virke bestikkende, og det er derfor, den benyttes, men Ordene indeholde ikke

andet end en Talemaade. Vi maa se paa, hvad Søbefæstningen skal bruges til. Den har til Formaal at afværge et Bombardement. Naar den er ordnet saaledes, at et Bombardement kan afværges, ville saadanne Forsøg aldrig finde Sted. Det vil nemlig være for risikabelt med det dyre Materiel, som Nutidens Flaader have. Men Nødvendigheden for en Søbefæstning er til Stede uanset, om man har en Landbefæstning eller ikke. Dette at afværge et Bombardement, kræver en Søbefæstning, derfor anlægges den og udelukkende derfor.

Det andet Krav, vi skulde fyldestgøre, er, at kunne afværge et Kup, et Overfald, hvor et saadant nu maatte finde Sted — vel paa Sjællands Kyster snarest. Det kan ogsaa være i andre Dele af Landet, men snarest paa Sjællands Kyster. Dertil er det, vi skulde bruge en Hær. Naar vi have en Hær, og vi kunne mobilisere den hurtigt og virkelig skaffe den til Stede, tror jeg, det vil gaa med det Overfald, der er talt saa meget om, ligesom det vil gaa med Bombardementet, saa vil det ikke finde Sted, saa slippe vi for det. Vi maa nemlig ikke tro, at vore Naboer ligge paa Lur for at overfalde os. Det er ikke Tilfældet, det gør Tyskland ikke, det gør England ikke, det gøre vore nærmeste Naboer heller ikke. Det er kun i Tilfælde af, at der skulde udbryde en Krig mellem dem, at Forholdene kunne udvikle sig saaledes, at vor Neutralitet kunde blive krænket. Et direkte Angreb paa os, en direkte Krig faa vi sikkert aldrig, det pege ogsaa de sidst indgaaede Traktater hen paa. Jeg tror i alt Fald ikke derpaa. Men naar Forholdene ere saaledes ordnede fra vor Side, at et Bombardement paa København er udelukket, at et pludseligt Overfald kan imødegaaes ved Hjælp af vor Hær, ville Magterne hver for sig sige til sig selv: Der er ingen Grund til at mistænke vor Kontrapart for, at han skulde overfalde Danmark hverken paa den ene eller den anden Maade, hverken til Søs eller til Lands. Der er ingen Grund til at mistænke ham for det, thi Danmark har allerede i Fredens Tider forberedt sig til en passende Modtagelse af noget saadant. Og naar denne Mistanke ikke kommer op hos Magterne, er der heller ikke nogen virkelig Fare for os.

Hvad jeg her har sagt, er i Virkeligheden kun en Gentagelse af, hvad jeg sagde, da jeg første Gang havde Ordet, og jeg skulde ikke have opholdt det høje Ting dermed, hvis Forholdet ikke var det, at jeg ikke var i Stand til, første Gang jeg